

Ellakorset

Ellakors, Ellekors, eller Älvkors är en rund amulett av silver att hänga om halsen. Korsen användes i södra Sverige och i Danmark framför allt under 1700- och 1800-talen för att förebygga och bota sjukdom. Preventiva skyddsmedel av det slaget har traditionellt förekommit inom folkmedicinen i form av exempelvis tecken, ord och symboler, eller föremål, material och substanser som av särskild anledning tillskrivits andliga krafter.

Ellakorsen ansågs skydda mot sjukdomar vars orsaker relaterades till Ellen, ett vattenväsen, som i likhet med älvor (jfr den gemensamma härledningen till alv) ansågs kunna framkalla en rad olika sjukdomstillstånd. Deras onda andedräkt, älvablåst, sades bland annat kunna orsaka utslag och hudsjukdomar.

Man kunde också drabbas av elvabröt med svår värk eller elleskott som påverkade psyket negativt. För att ellakorset skulle verka skyddande måste det tillverkas och överlämnas till sin bärare i enlighet med särskilda ceremonier.

Silvret skulle tiggas ihop i grannskapet efter särskilt ordning, avhängig den tilltänkte bärarens kön, och smeden fick inte ta betalt för sitt arbete.

Korset, som bars närmast kroppen, under kläderna och osynligt för andra, präglades med kristna symboler i form av ett fyraarmat solkors, ett kristusmonogram, en bön om hjälp och bärarens initialer.

Det gavs till nyfödda barn, till konfirmander men även till vuxna personer som redan insjuknat, eller var i behov av särskilt skydd. Ett ellakors fick inte säljas utan skulle följa sin bärare i graven.

Bild från: Nordiska museet

Källa: Nordiska Museet

122 views